

Ekonomi Bilimleri Dergisi, ISSN: 1309-8020
Yıl: 2026 Cilt: 18 Sayı: 1 Doi: <https://doi.org/10.55827/ebd.1605060>
Geliř Tarihi: 21.12.2024 Kabul Tarihi: 25.02.2025

Atf (APA): Őengöz, M., (2026), "Karl Gunnar Myrdal'ın Sosyal Adalet, Kalkınma ve Ekonomik Eşitsizlik üzerine Teorik Mirası", Ekonomi Bilimleri Dergisi, 18 (1): 30-42

KARL GUNNAR MYRDAL'IN SOSYAL ADALET, KALKINMA VE EKONOMİK EŞİTSİZLİK ÜZERİNE TEORİK MİRASI

The Theoretical Legacy of Karl Gunnar Myrdal on Social Justice, Development, and Economic Inequality

Murat Őengöz¹

Özet

Karl Gunnar Myrdal İsveç kökenli, Nobel İktisadi Bilimler Anma Ödülü sahibi, profesyonel meslek yaşamı benimsediği cesur, yenilikçi, idealist, nesnel ve gerçekçi metodoloji ve ortaya koyduğu ilham verici ve etkileri azalmadan günümüzde de devam eden öncü çalışmaları münasebetiyle halen bilim dünyasında yüksek derecede ilgi görmeye devam etmekte olan bir ekonomist ve sosyologdur. Karl Gunnar Myrdal akademik çalışmalarında genel olarak, kalkınma ekonomisi ile sosyoloji ve siyaseti mezcetmiştir. Bu bakımdan bu çalışmada, öncesinde tarihi bir şahsiyet olarak Karl Gunnar Myrdal'ın biyografisi hakkında özet bir bilgi sunulacaktır. Müteakiben kendisinin ilkin dünyaca meşhur olmasına vesile olan "Amerikan İkilemi: Siyahi Sorunu ve Modern Demokrasi" ve sonrasında Nobel ödülü almasını sağlayan "Asya Dramı: Ulusların Yoksulluğu Üzerine Bir Soruşturma" eserleri ile bilimsel çalışmalarına temelde dayanak teşkil ettiği "döngüsel kümülatif nedensellik" yaklaşımı çerçevesinde bir inceleme gerçekleştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Amerikan İkilemi, Asya Dramı, Nesnellik, Eklektizm

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Abstract

Gunnar Karl Gunnar Myrdal, a Swedish economist and sociologist, who was awarded the Nobel Memorial Prize in Economic Sciences, is widely recognized for his bold, innovative, idealistic, objective, and realistic methodology, as well as for his groundbreaking works, which continue to have a profound impact on the scientific world today. Throughout his academic career, Myrdal primarily integrated development economics with sociology and politics. In this study, a brief biographical summary of Karl Gunnar Myrdal will be presented first. Subsequently, an analysis will be conducted of his seminal works, *The American Dilemma: The Negro Problem and Modern Democracy*, which made him internationally famous, and *Asian Drama: An Inquiry into the Poverty of Nations*, which contributed to him receiving the Nobel Prize. These works will be examined within the framework of his fundamental scientific approach, namely, "circular cumulative causation," which laid the foundation for much of his research.

Keywords: American Dilemma, Asian Drama, Objectivity, Eclecticism

JEL Codes: B31, P16, O10

Article Type: Research Article

¹ Dr., Bağımsız Araştırmacı, E-mail: muratsengoz74@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6597-0161

I. GİRİŞ

Sosyal adalet, kalkınma ve ekonomik eşitsizlik kavramları, modern ekonomi ve sosyoloji disiplinlerinde uzun süredir tartışılan önemli temalar arasında yer almaktadır. Sosyal adalet, bireylerin ve grupların eşit haklar ve fırsatlara sahip olması gerektiğini savunur ve toplumda eşitsizliği minimize etmeyi hedefler (Rawls, 1971). Bu kavram, genellikle ekonomik, toplumsal ve politik bağlamda eşit fırsatlar sağlanması ve dezavantajlı grupların desteklenmesi gerektiğini vurgular. Son yıllarda yapılan çalışmalar, sosyal adaletin sadece gelir dağılımı ile sınırlı kalmayıp, sağlık, eğitim ve toplumsal cinsiyet eşitliği gibi daha geniş alanları da kapsadığına dikkat çekmektedir. Nitekim Lister'e (2020) göre, sosyal adalet, bir toplumun en dezavantajlı kesimlerinin hayat kalitesinin iyileştirilmesine yönelik bir yaklaşım geliştirmeyi gerektirir. Kalkınma, yalnızca ekonomik büyümeyi değil, aynı zamanda toplumsal refahın artırılması, eğitim, sağlık ve sosyal hizmetlerin geliştirilmesi gibi alanları da kapsayan bir süreçtir (Sen, 1999). Bu bağlamda, kalkınma sadece ekonomik büyüme ile sınırlı kalmaz, toplumsal adaletin sağlanması ve kaynakların adil bir biçimde dağıtılması da kalkınma olgusunun önemli parametreleri arasında yer alır. Çünkü adalet sağlanmadan sürdürülebilir bir kalkınmanın tesisi mümkün olamaz. Bu nedenle günümüzde sadece ekonomik büyüme değil, çevresel sürdürülebilirlik, sosyal kapsayıcılık ve eşitlik gibi alanlar da kalkınmanın unsurları olarak kabul edilmektedir (UNDP, 2020).

Ekonomik eşitsizlik ise, bireyler veya gruplar arasında gelir, zenginlik ve yaşam standartları gibi alanlarda belirgin farklılıkların varlığını ifade eder. Ekonomik eşitsizlik, genellikle yoksulluk, işsizlik, eğitim fırsatlarının sınırlılığı gibi sosyal sorunları beraberinde getirir ve toplumsal huzursuzluğa yol açabilir (Piketty, 2014). Ekonomik eşitsizliğin günümüzde küresel ölçekte artmaya devam etmesi, teknoloji, küreselleşme ve eğitimdeki eşitsizliklerin de rol oynadığı bir sürece atıf yapar. Bu kapsamda Atkinson (2020), gelir eşitsizliğini artıran küresel faktörlerin başında eğitimdeki eşitsizlikleri ve işgücü piyasalarındaki yapısal değişiklikleri göstermektedir.

Bu üç kavram, Karl Gunnar Myrdal'ın çalışmalarında önemli bir yer tutmuş, özellikle yoksulluk ve eşitsizlik üzerine yaptığı teorik katkılar, dünya çapında geniş yankı uyandırmıştır. Myrdal, ekonomik ve toplumsal eşitsizliklerin sadece bireylerin kişisel özelliklerinden veya çalışma disiplinlerinden kaynaklanmadığını, aynı zamanda toplumların yapısal özelliklerinden, politik ve ekonomik sistemlerden, kültürel değerlerden ve tarihsel bağlamlardan da etkilendiğini savunmuştur. Özellikle "döngüsel kümülatif nedensellik" kavramı, toplumsal eşitsizliklerin ve ekonomik yoksulluğun birbirini besleyen bir süreç olduğunu ortaya koymuş ve kalkınma ile sosyal adaletin sağlanması adına önemli bir çerçeve sunmuştur (Myrdal, 1968). Myrdal'ın kalkınma üzerindeki etkileri, başta Asya'daki yoksulluk üzerine yapılan çalışmalar olmak üzere geniş bir etki yaratmıştır. Ranis (2004), Myrdal'ın ekonomik eşitsizlik ve kalkınma arasındaki ilişkiye dair görüşlerinin, gelişen ülkelerdeki kalkınma politikalarına ilham verdiğini vurgulamaktadır. Günümüzde sosyal adalet, kalkınma ve eşitsizlik üzerine yapılan diğer önemli çalışmalar, Myrdal'ın teorilerinin halen geçerliliğini koruduğunu göstermektedir. Duflo (2010) ve Diaz (2012), Myrdal'ın "döngüsel kümülatif nedensellik" teorisinin, gelişmekte olan ülkelerdeki yoksulluk döngülerinin kırılmasında etkili olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Bardhan (2022), Myrdal'ın sosyal adalet anlayışının, kalkınma politikalarındaki eşitsizliği azaltma çabalarına önemli katkılarda bulunduğunu ifade etmektedir.

Karl Gunnar Myrdal (Doğum: 6 Aralık 1898 ve Ölüm: 17 Mayıs 1987) 1974 yılında "para teorisi ve ekonomik dalgalanmalar" ve "ekonomik, sosyal ve kurumsal fenomenlerin karşılıklı

bağımlılığın" ilişkin çalışmalarıyla Friedrich Hayek ile birlikte Nobel Ekonomi Ödülü'ne layık görülen İsveçli ekonomist ve sosyologdur. Karl Gunnar Myrdal'ın eşi de tanınmış İsveçli politikacı ve diplomat, silahsızlanma hareketinin öncülerinden Alva Myrdal'dir. Alva Myrdal de 1982 yılında Nobel Barış Ödülü'nü almıştır. Bu bakımdan Myrdal çifti, Nobel tarihinde bu ödülü ayrı ayrı kazanan ilk çift olmuştur. Kendisi uluslararası ilişkiler ve kalkınma ekonomisinin önemli bir teorisyeni olarak kabul edilmektedir. Karl Gunnar Myrdal, Stockholm Üniversitesi'nde eğitim görmüş ve bu Üniversite'den 1923'te hukuk diploması, 1927'de ise yine aynı üniversitede ekonomi alanında doktora derecesi almıştır. Karl Gunnar Myrdal, doktora tezinde Frank H. Knight'ın çalışmalarından yola çıkarak fiyat oluşumunda beklentilerin rolünü incelemiştir. Ancak kendisini dünya çapında tanınır hale getiren gelişmeler Carnegie Vakfı'nın daveti üzerine 1938 ile 1940 yılları arasında Afrikalı Amerikalıların sosyal ve ekonomik sorunlarını araştırmak üzere Amerika Birleşik Devletleri'ne davet edilmesiyle başlamıştır (Angresano, 1986; 146-158; Balabkins, 1988:99-106; Barber, 2008). Karl Gunnar Myrdal burada yaptığı çalışmalar neticesinde kaleme aldığı, "Amerikan İkilemi: Siyahi Sorunu ve Modern Demokrasi" (An American Dilemma: The Negro Problem and Modern Democracy (1944) adlı eserinde, yoksulluğun dairesel bir döngü içinde kümülatif olarak çok daha fazla yoksulluk yarattığı tezi üzerinde durmuştur. Karl Gunnar Myrdal'ın mezkûr çalışmasında öne sürdüğü bu yaklaşım daha sonra "Asya Dramı: Ulusların Yoksulluğu Üzerine Bir Soruşturma" (The Asian Drama: An Inquiry into the Poverty of Nations) adlı eserinde ete kemiğe bürünerek "döngüsel kümülatif nedensellik" (circular cumulative causation) olarak kavramlaştırılmıştır (Jackson, 1994). Karl Gunnar Myrdal kariyerinin devam eden yıllarında ekonomi profesörlüğünün yanı sıra İsveç Parlamentosu'nda ve profesyonel olarak da İsveç Bankası'nın yönetim kurulunda görevler almıştır. Karl Gunnar Myrdal ayrıca İsveç İç Savaşı sonrası, ilkin İsveç Hükümeti Planlama Komisyonu'na başkanlık etmiş, sonrasında ise 1945 ile 1947 yılları arasında İsveç Ticaret ve Ekonomi Bakanı olarak vazife yapmıştır (Shackle, 1945). Karl Gunnar Myrdal daha sonra Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu'nun İcra Sekreteri olarak atanmıştır (Benny, 2020). Karl Gunnar Myrdal buradaki görevinde ticari ilişkilerin geliştirilmesi suretiyle ülkeler arasındaki siyasi anlaşmazlıkların çözümü noktasında gayret göstermiştir (Stinsky, 2018).

Karl Gunnar Myrdal'ın ekonomik çalışmaları genel olarak fiyat teorisine katkıları ve uluslararası kalkınmada uygulamalı çalışmaları içermektedir (Lundberg, 1974). Bu bakımdan kendisinin toplumcu siyasi ve sosyal görüşleri ekonomi ve sosyoloji alanındaki araştırmalarını ve yazılarını güçlü bir şekilde etkilemiştir. Karl Gunnar Myrdal çalışmalarında genel olarak, kalkınma ekonomisi ile sosyolojiyi mezcetmiştir.

Kendisinin başlıca eserleri arasında, Ekonomik Teorinin Geliştirilmesindeki Siyasi Unsur (1930), Nüfus Sorununda Kriz (1934), Parasal Denge (1939a), İş Döngüsünde Mali Politika (1939b), Amerikan İkilemi: Siyahi Sorunu ve Modern Demokrasi (1944), İktisat Teorisi (1953), İktisat Teorisi ve Az Gelişmiş Bölgeler (1957), Refah Devletinin Ötesinde: Ekonomik Planlama ve Uluslararası Etkileri (1960), Asya Draması: Ulusların Yoksulluğu Üzerine Bir Araştırma (1968), Temizlik az gelişmiş ülkelerle ilgili çalışmalarda önyargılardan yola çıkan yaklaşım (1969); Dünya Yoksulluğunun Mücadelesi: Ana Hatlarında Bir Dünya Yoksullukla Mücadele Programı (1970), Kalkınma Nedir? (1974); Dünya gelişiminde eşitlik sorunu (1975); Kurumsal Ekonomi (1978) ve Az gelişmişlik ve evrimsel zorunluluk (1979) sayılabilir. Ancak burada mezkur çalışmalardan bilhassa Amerikan İkilemi: Siyahi Sorunu ve Modern Demokrasi (1944) ile Asya Draması: Ulusların Yoksulluğu Üzerine Bir Araştırma (1968) adlı çalışmalarından istifade ile bir değerlendirme yapılacaktır.

Bu çalışmalar hem kendisinin dünya çapında tanınır olmasına vesile olmuş hem de Nobel ödülü kazanmasına giden süreci hazırlamıştır. Bu bakımdan bu çalışmada devam eden kısımlarda, Karl Gunnar Myrdal tarafından kaleme alınan "Amerikan İkilemi: Siyahi Sorunu ve Modern Demokrasi" ve sonrasında Nobel ödülü almasını sağlayan "Asya Dramı: Ulusların Yoksulluğu Üzerine Bir Soruşturma" adlı çalışmaları ile söz konusu araştırmalarına temelde dayanak teşkil ettiği "döngüsel kümülatif nedensellik" yaklaşımı çerçevesinde, kendisinin bilime katkısı ve benimsediği bilimsel yaklaşım noktasında bir yorum ve değerlendirme gerçekleştirilecektir.

II. KARL GUNNAR MYRDAL'IN "AMERİKAN İKİLEMİ. SİYAHİ SORUNU VE MODERN DEMOKRASİ" ADLI ÖNCÜ ÇALIŞMASI

Karl Gunnar Myrdal ilkin dünya çapında Amerika Birleşik Devletleri'nde ırk ilişkileri üzerine yaptığı çalışmayla tanınmıştır. Karl Gunnar Myrdal, Carnegie Vakfı (Corporation) tarafından finanse edilen bu araştırmada, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ırk ilişkilerine ilişkin sosyolojik, ekonomik, antropolojik ve hukuki verilere ilişkin kapsamlı bir çalışmaya öncülük etmiştir. Karl Gunnar Myrdal tarafından bahse konu çalışmada münhasıran, siyahi sorunu ve modern demokrasi ilişkisi ele alınmış ve temelde ülkede "Amerikan İnanç" olarak adlandırılan yüksek idealler kümesi ile siyahiler için mevcut olan negatif ayrımcılık büyük bir ikilem olarak nitelendirilmiştir (Cherrier, 2009: 33-55). Ayrıca mezkûr çalışmada, Amerikan İç Savaşı'nda elde edilen tüm tecrübelerle rağmen Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti tarafından nüfusun ancak onda birini teşkil eden Afrika kökenli Amerikalılar aleyhine var olan negatif ayrımcılığın ve eşitsizliğin giderilemiyor olması eleştirilmiştir (Barber, 2008).

Karl Gunnar Myrdal'ın söz konusu çalışması ilk kez 1944 yılında, "Bir Amerikan İkilemi: Siyahi Sorunu ve Modern Demokrasi" adıyla Harper Yayınevi tarafından yayınlanmıştır. Ancak sonrasında bu çalışmayı bu kadar önemli yapan bir husus, 1954 yılında Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi tarafından, devlet okullarında ırk ayrımı ile alakalı olarak görülen "Brown Eğitim Kurulu" davasının gerekçeli kararında çalışmanın kendisine doğrudan atıflar yapılması olmuştur (Kinder ve Drake, 2009). Aslında Karl Gunnar Myrdal bu çalışmasına paralel olarak, toplumsal cinsiyet eşitsizliği konusunda da benzer bir çalışma yapmayı planlamasına rağmen, gerekli finansman bulunamaması nedeniyle bu projeye hiçbir zaman başlanamamıştır (Jackson, 1994).

Bu bakımdan Karl Gunnar Myrdal'ın Yeni Dünya'daki Afrikalı Amerikalıları anlamaya yönelik olarak hazırladığı "Bir Amerikan İkilemi: Siyahi Sorunu ve Modern Demokrasi" adlı çalışmasının esasen modern bilimin mihenk taşlarından birini teşkil ettiği ifade edilebilir. Karl Gunnar Myrdal bu eseri ve eserine dayanak noktası teşkil ettiği nesnellik ve gerçekçilik yaklaşımları ile, bir taraftan Amerika Birleşik Devletleri demokrasisinin çelişkilerine dikkat çekerken, diğer taraftan da çoğunluk içinde sesi kısılmaya ve ötekileştirilmeye çalışılan azınlık bir halk kitlesine yönelik olarak derin tespitler yapmaktadır. Bu hususta kitabın başlığı dahi, "Bir Amerikan İkilemi", ilk kez bu denli açık ve net bir biçimde, Amerika Birleşik Devletleri'nin nasıl bir taraftan halkın geniş bir kesimi için sınırsız özgürlüklere ev sahipliği yapan ve fırsat eşitliği sunan, adil bir ülke olabilirken, diğer taraftan nasıl olup da toplumun diğer bir kesimi, yani Afrikalı Amerikalılar (Siyahiler) için temel insani haklara ulaşılması noktasında bile kısıtlar ortaya koyabilen ve insan olma onurlarını rencide eden bir takım negatif pratikleri meşru sayan bir çelişkiler ülkesi olabildiğine vurgu yapmaktadır.

III. KARL GUNNAR MYRDAL'IN "ASYA DRAMI: ULUSLARIN YOKSULLUĞU ÜZERİNE BİR SORUŞTURMA" İSİMLİ ÇALIŞMASI VE "DÖNGÜSEL KÜMÜLATİF NEDENSELLİK" YAKLAŞIMI

Karl Gunnar Myrdal tarafından 1968 yılında, üç cilt halinde bir kitap olarak yayınlanan "Asya Dramı: Ulusların Yoksulluğu Üzerine Bir soruşturma" adlı çalışma, Asya'daki ekonomik ve sosyal koşulların kapsamlı bir incelemesi olup, halen kalkınma ekonomisi alanında yazılmış temel başucu eserlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Söz konusu çalışma, Hindistan, Çin, Japonya ve diğer pek çok Asya ülkesini kapsayan bir araştırmanın ürünüdür. Karl Gunnar Myrdal çalışmasında, Asya'daki çeşitli ekonomik ve sosyal koşulların kapsamlı bir incelemesini sunmayı amaçlamıştır. Kitabın dayandığı temel varsayım ise, "Döngüsel Kümülatif Nedensellik" yaklaşımına istinat etmektedir. Bu çalışmasında Karl Gunnar Myrdal, ekonomik kalkınmanın, kendi kendini besleyen bir büyümeye yol açabilecek ya da bir yoksulluk kısır döngüsü yaratabilecek birbiriyle ilişkili faktörlere sahip dinamik bir süreç olduğunu savunmuştur. Karl Gunnar Myrdal bu çalışmasında, Asya toplumlarındaki yoksulluk ve eşitsizlik konularını incelemiştir. Bu sorunları ele almanın zorluklarını ve hükümet politikalarının daha adil bir kalkınmayı teşvik etmedeki potansiyel rolünü tartışmıştır (Robinson, 1962). Bu kapsamda söz konusu çalışmada, ekonomik kalkınmanın şekillendirilmesinde kurumların önemine dikkat çekilmiştir. Çünkü Karl Gunnar Myrdal' a göre ekonomik büyüme birçok faktöre bağlıdır. Bu faktörler arasında kilit nokta ise, piyasaların etkili ve verimli bir şekilde çalışabilmesi için hukukun üstünlüğüne bağlılık ve mülkiyet hakları ile sözleşmeden doğan hakların bir ülkenin hükümeti tarafından korunmasıdır. Kanunlar açık, halka açık, adil, zorunlu ve toplumun tüm üyelerine eşit şekilde uygulanabilir olmalıdır (Li ve Li, 2013: 19-30). Bu bağlamda Karl Gunnar Myrdal bu çalışmasında, siyasi, sosyal ve ekonomik kurumların kalkınma sürecini kolaylaştırma ya da engellemedeki rolünü ele almış ve temel iktisadi ve sosyolojik değişkenlerin ve bunların bağlantılarının tanımlandığı çok nedenli bir yaklaşım olan, "döngüsel kümülatif nedensellik" üzerine bir kavramsallaştırma gerçekleştirmiştir. Adı geçen teori veyahut yaklaşım, çünkü kendisi başlangıçta söz konusu kavramlaştırma için teori tanımlamasını kullanmakla beraber sonradan bu kavramlaştırmasından yaklaşım olarak bahsetmektedir, temel değişkenlerin ve bunların bağlantılarının tanımlandığı çok nedenli bir ilişkiyi tarif etmektedir. Bu kapsamda teorinin dayandığı temel düşünce, bir sistemin bir unsurundaki menfi bir değişimin kaçınılmaz olarak sistemin diğer unsurlarında da döngüsel ve kümülatif birtakım negatif yönlü değişikliklere yol açacağıdır. Söz konusu yaklaşım bu yönüyle ekonomik kalkınmanın doğrusal ve izole bir süreç değil, çeşitli faktörlerin dairesel ve kendi kendini güçlendiren bir şekilde etkileşime girdiği karmaşık bir sistem olduğu tezi üzerine bina edilmiştir. Bu yaklaşımda Karl Gunnar Myrdal, farklı değişkenlerin karşılıklı bağımlılığını ve ekonomik büyümeye yol açabilecek ya da az gelişmişliği sürdürebilecek geri besleme döngülerinin varlığını vurgulamaktadır. Bu bağlamda Karl Gunnar Myrdal, belirli bölgelerin veya ülkelerin, birden fazla olumsuz faktörün birbirini güçlendirdiği ve kalıcı az gelişmişliğe yol açan bir "yoksulluk kısır döngüsüne" yakalanabileceğini savunmuştur. Örneğin bir ekonomide, düşük ortalama gelir, doğal olarak düşük tasarruf eğilimine neden olur. Düşük tasarruf eğilimi de pek tabii olarak daha az kaynağın yatırımlara dönüşmesine neden olur ve bu da eğitim ve altyapı harcamaları için daha az kaynak tahsis edilmesine yol açar. Bu da doğal olarak bir kısır döngü içinde gelirler düzeyinin daha azalması yönünde baskı yapar. Diğer taraftan bunun tam tersi, daha yüksek bir kalkınma seviyesine ulaşıldığında, doğal olarak kurulan pozitif geri besleme döngüleri ile tasarruflar ve yatırımlara tahsis edilen kaynaklar çoğalır ve bu da ücretler genel seviyesinin artmasına ve genel refah seviyesinin yükselmesine imkân verir.

IV. KARL GUNNAR MYRDAL'IN BİLİMSEL ÇALIŞMALARININ HUSUSİYETİ

Aslında döngüsel kümülatif nedensellik yaklaşımının geniş kitlelere duyurulmasında Karl Gunnar Myrdal kadar Knut Wicksell ve Thorstein Veblen tarafından gerçekleştirilen bilimsel çalışmalar da oldukça etkili olmuştur. Nitekim, Karl Gunnar Myrdal başlangıçta, kalkınmanın sadece sosyal tedarik yönüne odaklanırken, Knut Wicksell bir anlamda mezkûr (bahsi geçen) teorinin çapını genişleterek, imalat sektöründeki arz-talep ilişkilerine de dikkat çekmiş, bunun yanında Thorstein Veblen de "döngüsel kümülatif nedensellik" ile "ekonomik kalkınma ve istikrar" arasındaki ilişkilere yönelik olarak yaptığı saha ve görgül araştırmalarla mezkûr teorinin akademik bakımdan geliştirilmesine katkı sağlamıştır (Kindleberger, 1987: 393-403; O'Hara, 2008: 375-387; Berger, 2009a).

Ancak bu noktada yine de açıklıkla ifade etmek gerekir ki, çalışma ve teorinin benimsenmesi ve geliştirilmesine yönelik tüm bu çabalar ve gelişmelere rağmen, mezkûr çalışmayı ve teoriyi esasen bu derece orijinal ve öncü yapan temel hususiyeti, kuşkusuz meseleleri eklektik bir biçimde ekonomi bilimini, sosyolojik ve politik veçheleriyle birlikte ele alan nesnel ve liberal bilimsel metodolojisi olmuştur.

Karl Gunnar Myrdal söz konusu çalışmalarında ekonomik istikrar ve kalkınma ile alakalı hususları, doğal kaynakların mevcudiyeti, üretken faaliyetin tarihsel gelenekleri, ulusal uyum, adalet algısı, özgürlüğün paylaşılması, dinler ve ideolojiler, ekonomik, sosyal ve politik liderlik meziyetleri gibi çeşitli parametre ve değişkenlerle birlikte interdisipliner ve eklektik bir bakış açısıyla dikkate almıştır. Bu kapsamda Karl Gunnar Myrdal'ın bir toplumda, toplumun ahengini bozan bir kısım menfi tutum ve pratiklerin yani bir diğer ifadeyle toplumun bir kesiminin veya temel değerlerinden bazılarının dışlanması, kısıtlanması veya ötekileştirilmesinin doğrusal olarak negatif bir çarpan etkisiyle istihdam, gelir ve talep dengesi üzerinde de menfi etkilere neden olabileceğini savunmuştur. Bu bağlamda Karl Gunnar Myrdal (1968)'e göre; bir toplumda bir sınıf, grup veya kesim üzerindeki aidiyet duygusunu zedeleyici bir takım pratikler neticesinde üretim faktörlerinden birinde meydana gelen bir kısıtın, doğal olarak genel üretim kapasitesinin de düşmesine neden olacağı ve böylece istihdamı ve arzı azaltacağı, sonrasında doğal olarak ilgili bölgedeki pazarların daralmasına sebebiyet vereceği ve bu nedenle yeni yatırımlar üzerinde baskılayıcı bir etki yaratma eğilimi oluşturacağı, bunun da bir kısır döngü içinde gelir ve talepte daha fazla bir düşüş eğilimine neden olacağı şaşırtıcı olmayan bir sonuçtur. Karl Gunnar Myrdal'a göre eğer bu hususta yeterli bir öngöründe bulunup gerekli tedbirler alınmazsa, yani bu menfi değişiklik ve eğilim eğer gerekli düzeltici tedbirlerle kaynağında bertaraf edilemez ise, toplumun bütünü de kaçınılmaz bir biçimde daha fazla fakirleşecek ve sosyal yardımlara çok daha muhtaç bir hale evrilecektir. Dolayısıyla da bunun doğal bir neticesi olarak devlet toplamda daha az vergi toplayabilecek ve tüm bu hususlar da ekonomik kalkınmayı menfi bir yönde etkileyecektir. Bu bakımdan Karl Gunnar Myrdal, bu yaklaşımı ile esasen ekonominin eklektik hüviyetine dikkat çekerek, ekonominin bilhassa siyaset ve sosyoloji arasındaki geçirgenliğinin iktisat sosyolojisi üzerinden tarifini yapması bakımından iktisat sosyoloji bilim dalının öncülerinden kabul edilmektedir (Akt. Barber, 2008). Karl Gunnar Myrdal (1957: 12-13)'ın ekonominin sadece ekonomi olmadığını ve mutlak surette politik veçheleriyle bir bütün olarak ele alınması gerektiğini tafsilatıyla şu şekilde izah etmektedir:

"İstikrarlı denge kavramı, normalde, bir sosyal sistemdeki değişiklikleri açıklamak için bir teori oluştururken seçilecek yanlış bir benzetmedir. Toplumsal gerçekliğe uygulanan istikrarlı denge varsayımında yanlış olan şey, bir sosyal sürecin mutlaka bir istikrar ve denge arayışı içinde belirli bir müspet istikameti takip ettiği fikridir.

Oysaki hiçbir sosyal süreç, her ne kadar görünürde dolambaçlı bir şekilde sanki kuvvetler arasında bir denge sağlama eğilimindeymiş gibi gözükse de gerçekte kendiliğinden öyle hareket etmez. Bu varsayım esasen istikrarlı denge kavramı fikrinin arkasındaki temel sorunu teşkil etmektedir. Bu bakımdan bu kitapta ortaya koymak istediğim fikir, tam tersine, normal durumda böyle bir tep-kinin yani, sosyal sistemlerde otomatik olarak kendi kendini istikrara kavuşturma eğilimlerinin mevcut olmadığıdır. Nitekim hiçbir sistem kendi başına herhangi bir güçler arası dengeye doğru ilerlemez, ancak tersine sürekli olarak böyle bir durumdan, yani istikrar ve dengeden uzaklaşır. Normal durumda herhangi bir sosyal sistemdeki menfi bir değişiklik, doğal olarak telafi edici işlemleri kendiliğinden üretmez. Bunun için, sistemi düzene sokan değişikliklerin iradi olarak yerine getirilmesi gerekir, yani ilk değişiklikte aynı kuvvette, ancak tersi istikamette müspet değişikliklerin yapılması icap eder. Çünkü her sosyal sistem doğal olarak bir yozlaşma ve bozulma eğilimindedir. Bir başka ifadeyle sosyal sistem ve süreçler eğer uygun bir biçimde yönetilemezler ise, doğal olarak sahip oldukları menfi bir döngüsel nedensellik nedeniyle kümülatif olarak istikrar ve dengeden uzaklaşırlar ve eğer bu duruma tedbir getirilemez ise bu menfi değişim sıklıkla artan bir oranda ivmelenerek mütemadiyen devam eder."

Bu bakımdan tafsilatıyla ifade edilebilir ki, Karl Gunnar Myrdal (1957: 12-13)'e göre hususiyetle; sosyal hadiselerde ve süreçlerde ve bilhassa ekonomi ile alakalı hususlarda hiçbir sistem kendiliğinden ve kendi başına denge ve istikrar arayışı içinde hareket edemez, aksine sosyal sistemler ve süreçler yapısal olarak sürekli bir istikrarsızlaşma eğiliminde bulunurlar.

V. KARL GUNNAR MYRDAL'IN BENİMSEDİĞİ BİLİMSEL YAKLAŞIM VE TUTUM

Karl Gunnar Myrdal'ın benimsediği bilimsel yaklaşımın, klasik deterministik yaklaşımlara nispeten, sosyal süreçlerin açıklanmasında daha dinamik bir izahat ortaya koymasında, kuşkusuz kendisi tarafından temsil edilen bilimsel paradigmanın, yani bilimde nesnellik ve eklektizm vurgusunun önemli bir yeri olduğu ifade edilebilir. Kendisi bu konuda, yani bir bilimsel teorinin hangi temel meziyetlere sahip olması gerektiği bağlamında "Ekonomik Teori ve Az Gelişmiş Bölgeler" isimli çalışmasında görüşlerini şu şekilde ifade etmektedir (1957: 7):

"Bir bilimsel iddiayı destekleyen argümanların, normatif ölçütlerle bir metodolojik düzlemde hareket etmesi, yani bilimsel çabaların her şeyden evvel nesnel olması gerekir. Bu sebeple bilimsel çabalar, kişisel önyargılar, duygular ve inançlardan bağımsız olarak sadece olgular hakkındaki gerçeklerin ortaya çıkarılmasına odaklanmalıdır. Bu bakımdan bir bilimsel çabanın nesnel olarak kabul edilebilmesi için, metodolojik olarak bilişsel, kül-türel veya örneklem önyargılarından kaçınılması kritik öneme haizdir."

Karl Gunnar Myrdal bahse konu kitabın devamında ise münhasıran bu husustaki görüşlerine şu şekilde açıklık getirmektedir (1957: 160):

"İşin aslı bir teori, her zaman gerçeklerin gözlemlerine apriori olmalıdır. Bu sebeple bilimin ilk prensibi olarak bir teoride ilkin sadece gerçeklerin egemen olması gerekir. Yani bir teori, eğer bu hususiyeti taşıyor ise, asla bir hipotezden fazlası olamaz. Netice itibarıyla gerçeklere ilişkin gözlemler bir teori ile uyummadığında, ortaya koyulan teori yürütülen araştırma marifetiyle elde edilen

bulgular neticesinde mutlaka anlamsızlaşır ve boşa çıkar. O halde mevcut teorinin bir kenara atılması ve mezkûr teorinin gerçeklerle arasında köprü kuran ve daha iyi uyum vaat eden başka bir teori ile değiştirilmesi gerekir."

Karl Gunnar Myrdal'ın gerçekleştirdiği bilimsel çalışmalardan birincil derecede güttüğü amaç (1957: 160), sosyal hadise, süreç ve/veya olguları, ilkin gerçeği olabildiğince en iyi bir biçimde temsil eden bir nesnellikle tasvir edebilen bir model çerçevesinde organize ederek anlaşılabilir bir hale getirmek olmuştur. Bu nedenle bulgular elde edildikçe, gerekirse model ve teorinin gerçeğe uygun olarak yeniden düzenlenmesinden imtina edilmemelidir. Çünkü Karl Gunnar Myrdal için bilimsel çabaların birincil ve vazgeçilemez sorumluluğu, bilimin insan ve toplumun özüne dokunan faydalı ve istifade edilebilir, yani gerçeklerle alakalı bir hüviyete sahip olması mecburiyetidir. Karl Gunnar Myrdal'a göre öbür türlü bilimi, fantastik, yani izah, tatbik ve istifade edilebilmesi mümkün olmayan bir "retorik" ve "genellemeler kümesi" haline dönüştürür. Netice itibariyle bu bahiste denilebilir ki, Karl Gunnar Myrdal'ın tüm çalışmalarında teorik anahtar kavramı ve çalışmalarının dayanağını, bilimde nesnellik ve görelilik paradigması üzerine eklektik olarak inşa edilen "döngüsel kümülatif nedensellik", yaklaşımı oluşturmaktadır. Bu bağlamda Karl Gunnar Myrdal akademik çalışmalarında bilhassa idealist olarak temelde ne olmalı (normatif olan) ile gerçekte ne olmakta (pozitif olan) arasındaki mantıksal uçuruma dikkat çekmesi bakımından esasen bilimde nesnellik akımının olduğu kadar bilimsel göreliliğin de önemli temsilcilerinden birisi sayılabilir.

VI. KARL GUNNAR MYRDAL'IN ÇALIŞMALARININ ÖNEMİ

Karl Gunnar Myrdal, ekonomi politikası ve refah devleti, kalkınma ekonomisi ve ekonomik planlama, küresel ekonomik eşitsizlikler, kamu malları ve toplumsal fayda konularında bir takım öncü çalışmalarda bulunmuş 20. yüzyılın önemli ekonomistlerinden biridir. Kendisi bu çalışmalarda genel olarak bir ülkede ekonomik eşitsizliklerin azaltılması, sosyal adaletin sağlanması, sosyal güvenlik ağlarının genişletilmesi, gelir dağılımının düzenlenmesi ve kamu hizmetlerinin geliştirilmesi için devletin aktif müdahalesinin gerekli olduğu tezinden hareketle ortodoks neoklasik ekonomik görüşleri desteklemekle birlikte ortaya koyduğu çalışmalarla günümüzde "Yeni Kurumsal İktisat (New Institutional Economics)" olarak tarif edilen ve başta Prof. Joel Mokyr, Prof. Kenneth Sokoloff, Prof. Douglass North, Prof. Seymour Martin Lipset, Prof. Barrington Moore ve Prof. Daron Acemoğlu gibi pek çok önemli iktisatçının da takipçisi olduğu bir ekonomik anlayışın (Keefe ve Knack, 2005: 700-725; Dewan ve Shepsle, 2008: 543-564; Dzionek-Kozłowska ve Matera, 2015: 11-18 Wilkinson, 2016) öncülerinden sayılabilir. Çünkü Karl Gunnar Myrdal, sosyolojik realitelerle ekonomi politiğin ekonomik kalkınmadaki rolü üzerine önemli ve öncü katkılarda bulunmuştur.

Nitekim kendisi bu kapsamda "ekonomik, sosyal ve kurumsal" olayların karşılıklı bağımlılığına ilişkin derinlemesine analizleri sayesinde, 1974 yılında İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi'nin Nobel ekonomi ödülüne layık görülmüştür. Bu kapsamda Karl Gunnar Myrdal'ın, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ırkçılık sorununu ve bu sorunun sosyo-ekonomik sonuçlarını ele aldığı "Bir Amerikan İnkilemi: Siyahi Sorunu ve Modern Demokrasi", adlı eserinde de görüldüğü üzere kendisi ekonominin teknik ve sosyal tüm veçheleriyle birlikte nesnel ve gerçekçi olarak ele alınması gerektiğini savunmuştur. Karl Gunnar Myrdal ayrıca, "Asya Dramı: Ulusların Yoksulluğu Üzerine Bir Araştırma", adlı çalışması ile de başta Asya olmak üzere çeşitli bölgelerdeki ekonomik kalkınmanın karmaşıklığını anlamaya odaklanırken, fikirlerini "Döngüsel Kümülatif Nedensellik" yaklaşımı ile kavramlaştırmış ve ekonomik faktörlerin bütünleşik olarak birbirine bağlılığını, böylece siyasi, sosyal ve ekonomik kurumların bir ulusun kalkınma yörüngesini etkilemedeki önemini vurgulamıştır. Bu bağlamda gelişmekte

olan ekonomiler için serbest piyasa mekanizmalarının tek başına yetersiz olduğu görüşünden hareketle ülkelerin ekonomik kalkınması için merkezi planlama, kamu yatırımları ve endüstriyel politikalar gibi aktif devlet müdahalelerinin gerekliliğini savunmuştur. Çünkü kendisine göre, bazı mal ve hizmetlerin serbest piyasa koşullarında etkin bir şekilde sağlanamayacağı için, devletin kimi mal ve hizmetlerin temin ve tedariği noktasında sorumluluk üstlenmesi, toplumsal fayda ve refahın muhafazası için kritik öneme sahiptir.

Karl Gunnar Myrdal ayrıca, küresel ekonomik adaletsizlikleri inceleyerek, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki ilişkilerdeki dengesizliklere dikkat çekmiştir. Bu noktada "döngüsel kümülatif nedensellik" teorisi üzerine çalışarak, gelişmekte olan ülkelerin gelişmiş ülkelerle olan ekonomik ilişkilerinin genellikle sömürgeci ve bağımlı bir yapıda olduğunu öne sürmüştür. Karl Gunnar Myrdal'a göre bu noktada ülkelerin ekonomilerinin ön görülebilir ve istikrarlı bir yapıya sahip olmalarının kıstası hem devlet kurumlarının kendi aralarında hem de özel müteşebbislerle geliştirdikleri güven nispetinde ortaya çıkar. Çünkü ülkelerin, herhangi bir engel olmaksızın para ve hizmet alışverişi özgürlüğüne sahip olup olmadıkları ve önlerini görüp görmedikleri temel bir ekonomik gelişmişlik göstergesidir. Bu bakımdan hakikatte başarılı ekonomileri başarısız ekonomilerden ayırt eden temel vasıf, başarılı ekonomilerde muhatapları açısından bir sonraki günün ekonomik olarak çok daha iyi olacağına dair beslenen kuvvetli bir kanaatin yerleşik hâle gelmiş olmasıdır, yani umudun muhafazası ve zinde tutulmasıdır. Bu bakımdan Karl Gunnar Myrdal'a göre, güçlü bir ekonomiye sahip olabilmek için evvela liberal, şeffaf, hesap verebilir, çoğulcu ve hukuk felsefesini temel düstur edinmiş istikrarlı bir ileri demokrasiyi işler hâle getirmek icap eder (Berger, 2009b). Çünkü ülkelerin ekonomilerini genişletebilmesi, yani üretim kapasitelerini artırarak ve tesis ettikleri ekonomik istikrarla ve uluslararası finans çevrelerine güven verebilmeleri, kuşkusuz ön görülebilir bir ülke olabilmelerine bağlıdır. Bunun için de, ülkede muntazaman işleyen bir adalet sistemi ve tam bir müteşebbis özgürlüğünün olması vazgeçilmez bir zorunluluktur. Çünkü müspet toplumsal dönüşüm, ekonomik kalınma için bir olmazsa olmaz şarttır. Nitekim Karl Gunnar Myrdal'a göre gelişmiş ülkeleri, gelişmesini tamamlayamamış ülkelere ayırt eden temel hususiyet sahip oldukları kurumsallaşma seviyeleridir. (Wade, 1990; Amsden, 1992; Kim, 1997).

Bu noktada Karl Gunnar Myrdal'ın görüşlerine paralel olarak Birleşmiş Milletler tarafından yayınlanan insani gelişmişlik indeksi de ülkelerin sahip oldukları ortalama yaşam uzunluğu, okullaşma oranları ve kişi başına düşen milli gelirleri arasında bir korelasyon olduğunu ortaya koymaktadır. Buna paralel olarak Acemoğlu ve arkadaşları (2014) da yaptıkları bir çalışmada "demokrasilerin gayri safi yurt içi hasıllar üzerinde önemli, güçlü ve olumlu bir etkisi olduğunu" ve "demokratikleşmenin uzun vadede kişi başına gayri safi yurt içi hasılayı önemli ölçüde artırdığını" bulgulamaktadırlar. Ayrıca yine Birleşmiş Milletlerin Yıllık Çok Boyutlu Fakirlik Raporu'nda da görüldüğü üzere az gelişmiş demokrasilerle fakirlik arasında doğrusal bir ilişki mevcuttur (United Nations Development Programme, 2024). Sonuç olarak denilebilir ki, Karl Gunnar Myrdal akademik çalışmalarında, sosyal ve kamu politikaları ile alakalı olarak ve bilhassa ekonomi ve siyaset bilimi arasındaki karşılıklı ilişkilere odaklanan birçok önemli çalışmaya imza atmıştır. Bu sebeple Karl Gunnar Myrdal bilhassa çetrefilli ve müşkülâtli konuların çözümü noktasında benimsediği cesur, yenilikçi, idealist, nesnel ve gerçekçi metodoloji ve ortaya koyduğu ilham verici öncü çalışmaları münasebetiyle halen bilim dünyasında yüksek derecede ilgi görmeye devam etmektedir.

VII. SONUÇ

Karl Gunnar Myrdal, İsveçli bir ekonomist, sosyolog ve Nobel Ekonomi Ödülü sahibidir. Çalışmaları ve görüşleri, geleneksel neoklasik ekonomi anlayışından belirli noktalarda ayrılan

ve çoğulcu, eklektik bir anlayışı benimseyen bir perspektife sahiptir. Bu nedenle, heterodoks sayılabilecek yaklaşımlarıyla dikkat çekmiş ve bu konuda öncü olmuştur. Ekonomik sorunları yalnızca matematiksel modellerle değil, toplumsal ve politik bağlam içinde ele alarak disiplinlerarası bir yaklaşım benimsemiştir. Özellikle sosyal adalet ve eşitsizlik konularına eğilmesi, onu klasik ekonomi literatüründen ayıran önemli bir özelliktir.

En bilinen eserlerinden biri olan *An American Dilemma: The Negro Problem and Modern Democracy*, ABD'deki ırksal eşitsizlik sorununu kapsamlı bir şekilde analiz ederek sosyal bilimlerin ekonomik analizlere entegre edilmesine öncülük etmiştir. Myrdal, ekonomilerdeki dengesizliklerin kendi kendine düzelmeyeceğini savunmuş ve bu durum aksine, "kümülatif sebep zinciri" teorisiyle piyasa mekanizmalarının dengesizlikleri derinleştirebileceğini öne sürmüştür. Bu nedenle ekonomik istikrar ve kalkınma için aktif devlet müdahalesinin gerekli olduğunu düşünmüştür.

Ekonomide değer yargılarının rolüne dair görüşleri de dikkat çekicidir. Myrdal, ekonomik analizlerin değer yargılarından bağımsız olmadığını savunarak, geleneksel ekonominin pozitif ve normatif ayrımını sorgulamıştır. Ayrıca kalkınma ekonomisi alanında yaptığı çalışmalar, özellikle az gelişmiş ülkelerde devletin kalkınma süreçlerine aktif olarak dahil olması gerektiğini vurgulamıştır. Sosyal adaleti merkeze alan bu yaklaşımı, ekonomi disipliniinde belirli noktalarda ana akımdan ayrılmasını sağlamış ve çoğulcu, eklektik anlayışıyla pek çok çalışmaya ilham vermiştir. Myrdal'ın eleştirel bakış açısı, sosyal sorunlara duyarlılığı ve ekonomiyi disiplinlerarası bir çerçevede ele alması, onu ekonomi alanında öncü bir figür haline getirmiştir.

KAYNAKÇA

Acemoglu, D., Naidu, S., Restrepo, P., & Robinson, J. A. (2014). Democracy does cause growth. NBER Working Paper No. 20004. <https://doi.org/10.3386/w20004>

Amsden, A. H. (1992). *Asia's next giant: South Korea and late industrialization*. Oxford: Oxford University Press.

Angresano, J. (1986). Gunnar Myrdal as a social economist. *Review of Social Economy*, 44(2), 146–158.

Atkinson, A. B. (2020). *Inequality: What Can Be Done?* Cambridge, MA: Harvard University Press. Retrieved November 21, 2024, from https://www.researchgate.net/publication/316943969_Inequality_What_can_be_done#:~:text=In%20this%20book%20addressing%20how%20best%20to%20reduce,than%20a%20century%20of%20evolution%20in%20modern%20societies.

Balabkins, N. W. (1988). Gunnar Myrdal (1898–1987): A memorial tribute. *Eastern Economic Journal*, 14(1), 99–106.

Barber, W. (2008). *Gunnar Myrdal: An intellectual biography*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Bardhan, P. (2022). *A World of Insecurity: Democratic Disenchantment in Rich and Poor Countries*. Harvard: Harvard University Press..

- Benny, C. (2020). More or less economic planning? Enduring arguments from Sweden. Retrieved October 5, 2020, from <https://www.econlib.org/library/Columns/y2020/Carlsonplanning.html>
- Berger, S. (2009a). The foundations of non-equilibrium economics: The principle of circular cumulative causation. New York: Routledge.
- Berger, S. (2009b). Myrdal's institutional theory of the state. *Journal of Economic Issues*, 43(2), 353–360.
- Cherrier, B. (2009). Gunnar Myrdal and the scientific way to social democracy, 1914–1968. *Journal of the History of Economic Thought*, 31(1), 33–55.
- Dewan, T., & Shepsle, K. A. (2008). Recent economic perspectives on political economy, Part II. *British Journal of Political Science*, 38(3), 543–564.
- Diaz, F. (2012). Poor Economics. A Radical Rethinking of the Way to Fight Global Poverty. *Eur J Dev Res* 24, 832–834. <https://doi.org/10.1057/ejdr.2012.28>
- Duflo, E. (2010). *Poor Economics: A Radical Rethinking of the Way to Fight Global Poverty*. New York: Public Affairs.
- Dzionek-Kozłowska, J., & Matera, R. (2015). New Institutional Economics' perspective on wealth and poverty of nations: Concise review and general remarks on Acemoglu and James A. Robinson's concept. *Annals of the Alexandru Ioan Cuza University – Economics*, 62(1), 11–18.
- Jackson, W. A. (1994). *Gunnar Myrdal and America's conscience: Social engineering and racial liberalism*. Chapel Hill, NC: UNC Press Books.
- Keefer, P., & Knack, S. (2005). Social capital, social norms and the New Institutional Economics. In *Handbook of New Institutional Economics* (Vol. 27, pp. 700–725).
- Kim, Eun Mee. (1997). *Big business, strong state: Collusion and conflict in South Korean development, 1960–1990*. New York: State University of New York Press.
- Kinder, D. R., & Drake, K. W. (2009). Myrdal's prediction. *Political Psychology*, 30(4), 539–568.
- Kindleberger, C. P. (1987). Gunnar Myrdal, 1998–1987. *Scandinavian Journal of Economics*, 89(4), 393–403.
- Li, R. Y. M., & Li, Y. L. (2013). The relationship between law and economic growth: A paradox in China cities. *Asian Social Science*, 9(9), 19–30.
- Lister, R. (2020). *Social Justice: Theories, Institutions, and Values*. Oxford: Oxford University Press.
- Lundberg, E. (1974). Gunnar Myrdal's contribution to economic theory. *Swedish Journal of Economics*, 76(4), 472–478.

- Myrdal, G. (1934). *Crisis in the population question*. Stockholm: Bonniers.
- Myrdal, G. (1939a). *Monetary equilibrium*. London: William Hodge.
- Myrdal, G. (1939b). Fiscal policy in the business cycle. *American Economic Review Supplement*, 21(1), 183–193.
- Myrdal, G. (1944). *An American dilemma: The Negro problem and modern democracy*. New York and London: Harper and Bros.
- Myrdal, G. (1953). The political element in economic theory. *Economica*, 21, 346.
- Myrdal, G. (1957). *Economic theory and underdeveloped regions*. London: Duckworth.
- Myrdal, G. (1960). *Beyond the welfare state: Economic planning in the welfare state and its international implication*. London: Duckworth.
- Myrdal, G. (1968). *Asian drama: An inquiry into the poverty of nations*. American Political Science Association. <https://doi.org/10.2307/1227572>
- Myrdal, G. (1969). Cleansing the approach from biases in the study of underdeveloped countries. *Social Science Information*, 8(3), 9–26.
- Myrdal, G. (1970). *The challenge of world poverty: A world anti-poverty program in outline*. New York: Pantheon.
- Myrdal, G. (1974). What is development? *Journal of Economic Issues*, 8(4), 729–736.
- Myrdal, G. (1975). The equality issue in world development. *Swedish Journal of Economics*, 77(4), 413–432.
- Myrdal, G. (1978). Institutional economics. *Journal of Economic Issues*, 12(4), 771–783.
- Myrdal, G. (1979). Underdevelopment and the evolutionary imperative. *Third World Quarterly*, 1(2), 24–42.
- O'hara, A. P. (2008). Principle of circular and cumulative causation: Fusing Myrdalian and Kaldorian growth and development dynamics. *Journal of Economic Issues*, 42(2), 375–387.
- Piketty, T. (2014). *Capital in the twenty-first century*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Ranis, G. (2004). Myrdal's Influence on Development Economics. *Economic Development Quarterly*, 18(2), 112-121.
- Rawls, J. (1971). *A theory of justice*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Robinson, J. (1962). *Economic philosophy*. Harmondsworth: Penguin.

Rodrik, D. (2007). *One Economics, Many Recipes: Globalization, Institutions, and Economic Growth*. Princeton: Princeton University Press.

Sen, A. (1999). *Development as freedom*. New York: Alfred A. Knopf.

Shackle, G. L. S. (1945). Myrdal's analysis of monetary equilibrium. *Oxford Economic Papers*, 7, 47–66.

Stinsky, D. (2018). A bridge between East and West? Gunnar Myrdal and the UN Economic Commission for Europe, 1947–1957. In M. Christian et al. (Eds.), *Planning in Cold War Europe* (pp. 45–70). Berlin: De Gruyter.

United Nations Development Programme (UNDP). (2020). *Sustainable Development Goals Report*. United Nations Development Programme. New York.

United Nations Development Programme (UNDP). (2024). *2024 Global Multidimensional Poverty Index (MPI): Unstacking global poverty: Data for high impact action*. New York.

Wade, R. (1990). *Governing the market: Economic theory and the role of government in East Asian industrialization*. Princeton: Princeton University Press.

Wilkinson, W. (2016). *The great enrichment and social justice*. Washington: Niskanen Center.